

Komisija za nagrade in priznanja pri DSKP v sestavi Tina Mahkota, Nives Vidrih, Majda Kne, dr. Primož Vitez in dr. Nada Grošelj, predsednica komisije, je izmed predlogov, ki so prispeli na razpis za **Sovretovo nagrado 2017**, izbrala prejemnici nagrade –

prevajalko Sašo Jerele za prevod: Marguerite Yourcenar, *Splet večnosti* (Ljubljana: Beletrina, 2016)

in

prevajalko Uršo Zabukovec za prevod: Tatjana Tolstoj, *Mjausk* (Ljubljana: Društvo slovenskih pisateljev in Forum slovanskih kultur, 2016).

V ožji izbor za **Sovretovo nagrado 2017** se je poleg nagrajenk uvrstila še:

prevajalka Mateja Seliškar Kenda za prevod: Hugo Claus, *Žalost Belgije* (Ljubljana: Beletrina, 2016).

Utemeljitvi:

Saša Jerele, diplomirana komparativistka in romanistka, prevaja francoske leposlovne avtorje, ki so mojstrsko izoblikovali samosvoje jezikovne svetove: med njimi so Jean Cocteau, Julien Gracq, Antonin Artaud, Muriel Barbery, Francis Ponge, Marie NDiaye. Izvrstno se znajde tudi v prevajanju humanističnih del: v njenih prevajalskih obdelavah so zaživel Jules Michelet, Jacques Derrida, Ernest Renan in predvsem René Descartes, katerega temeljno delo *Razprava o metodi* (2007) je šele po njeni zaslugi dobilo koherentno podobo v slovenskem jeziku. Najgloblje pa je slovensko književno prevajanje zaznamovala s prevodi romanov, ki jih je napisala Marguerite Yourcenar, prva ženska, pripuščena (1980) v prestiž Francoske akademije. Prvi literarni prevod Saše Jerele je roman *Hadrijanovi spomini* (2001), slogovno izjemno zahtevno besedilo, za katerega je leta 2003 prejela priznanje za najboljšo mlado prevajalko, od leta 2013 poimenovano nagrada Radojke Vrančič.

Zadnji prevod Saše Jerele iz opusa Marguerite Yourcenar je besedilo pisateljičinega zadnjega romana *Splet večnosti* (2016). Z njim avtorica zaokroži družinsko trilogijo, začeto z romanoma *Severni arhivi* in *V pobožen spomin*, obenem pa tudi svoj literarni opus. *Splet večnosti* je pripoved o ljubezenskem trikotniku, ki je zaznamoval avtoričino družino, pa tudi njo samo. Njen oče se je zapletel z močno, izjemno žensko, podobo vseh idealnih projekcij, kakršne Marguerite Yourcenar konstruira kot odseve lastne pisateljske osebnosti. To je identifikacijski postopek pripovednice, značilen že za večino njenih prejšnjih romanov. Saša Jerele je počasni, mogočni pripovedni tok romana z močno poetično noto prelila v slovensko različico, ki vešče podaja specifične francoske prozne periode in klasične pripovedne metode,

obenem pa ustvarja nov jezikovni izraz slovenščine, ki je sposoben v enem zamahu izrisati neznatne psihološke odtenke literarnih oseb in usodne premike v evoluciji evropske zgodovine. Saša Jerele je v prevodu *Spleta večnosti* posnela jezikovno smetano s pripovedi o metafiziki človeškega bivanja in jo prečiščeno ponudila slovenskemu bralstvu kot prefinjeno zgodbo o eksistenci izjemne posameznice, ki soustvarja utopično podobo plemenite človečnosti.

Urša Zabukovec, diplomirana rusistka in komparativistka, doktorica ruske literature, prevaja največ iz ruščine, pa tudi iz španščine in poljščine ter iz slovenščine v poljščino. Kot pravi sama, svoje prevode rada opremi s spremno študijo. Mednje sodita tako leposlovje kot zahtevno družboslovje in humanistika – imena, kakršna so Dostojevski, Gogolj, Bahtin, Lotman. Napisala je tudi avtorsko knjigo *Neverbalni Dostojevski* (2014), objavlja znanstvene članke (predvsem o ruski literaturi in filozofiji), eseje in kritike.

Distopični roman *Mjausk* ruske pisateljice Tatjane Tolstoj je izvrstno in večplastno delo: brezizhodno in obenem komično, eruditsko, pa vendar pretežno napisano v nižjem pogovornem in obenem arhaično patiniranem jeziku. Pripoved je postavljena v umišljeno prihodnost, v ostanke Moskve dvesto let po (atomske) »Eksplodaciji«. Ta je prebivalstvo zdesetkala, na preživelih in na njihovih potomcih pa pustila »Posledice«: v nekaterih primerih nesmrtnost, v glavnem pa mutacije in iznakaženost. Civilizacija je potonila na primitivno raven; pri opisih družbe in njene miselnosti se T. Tolstoj poigrava z zgodovinskimi dejstvi, stereotipnimi predstavami o ruskem človeku in s pripovednim slogom ruskih ljudskih pripovedk. »Golobčkov«, kot se kličejo med sabo prebivalci nekdanje Moskve, iz nove »temne dobe« ne bo popeljalo razsvetljenstvo v obliki knjig, kajti čeprav knjige, tako kot glavni junak Benedikt, obožujejo, zvesto prepisujejo in nekritično požirajo, naj gre za ruske klasike ali osnove diferencialnega računa, niso več sposobni dojeti njihovih globljih poant.

Ne le motivno, tudi jezikovno je *Mjausk* prava paša za dojemljivega bralca in vrhunski izziv za prevajalca. Prvi prevajalski oreh je že izvirni naslov *Kys'*, neobstoječa beseda, ki spominja na medmet *kis* (*kis kis*), »muc muc«, in je iznajdljivo poslovenjena kot »Mjausk«. Tudi v samem besedilu se je prevajalka ustvarjalno spoprijela z množico novotvorjenk, ki označujejo realije iz postapokaliptičnega sveta – z različnimi čvrirji, kopruhom, javborji, nakolebnico in še marsičim –, obenem pa je opravila pedantno filološko delo, saj se v besedilu skriva vse polno citatov in namigov na druga literarna dela, ki jih je morala prepoznati, poiskati v že obstoječih prevodih in po potrebi tudi prirediti. Najmočnejši vtis pa ustvari stalno preigravanje razpona jezikovnih registrov, od humorja in sočne, nizke pogovornosti do liričnih, domala presunljivih opisov narave.